

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

(Yeni Başlayanlar İçin)

2009

Tekin Açkel

Bu bir TÜDİAD yayınıdır.

SUNUM

Bu kitap, 600 sene gibi uzun bir süre edebiyatta ve sanatta; bilimde ve günlük hayatın içinde kullanılmış olan Osmanlıca'yı ve onunla yazılmış olan yazılı metinleri okumaya yönelik, siz meraklı öğrencilere yardımcı olması amacıyla hazırlanmıştır.

Osmanlı tarihi, bizim için altı asırdan ziyade süregelen, apayrı bir yeri olan ve içinde şanlı zaferler ve müjdelere barındıran bir tarihtir. Her Türk evladı şanlı geçmişini merak etmeli ve ona yabancı kalmamalıdır. İşte bu noktada şanlı geçmişimizin dilini ve yazısını öğrenmeli ve bunu bir fazilet bilmelidir.

Bu çalışma dört bölümden oluşmuştur.

İlk bölümde Osmanlıca alfabesi tanıtılmıştır. Bunu yaparken yazım kuralları üzerinde pek durulmamış, bu bilgilerin öğrenci tarafından bilindiği varsayılmıştır. Yalnızca harflerin başta, ortada ve sondaki halleri tabloda gösterilmiştir.

Osmanlı Alfabesi incelenirken klasik yolla gidilmemiş, bunun yerine ses sistemi takip edilmiştir. Böylece öğrencinin bugünkü alfabede karşılık gelen sesleri çabuk kavraması amaçlanmıştır.

İkinci bölümde Türkçe yazımda kullanılan dilbilgi kaideleri yer verilmiştir. Buradaki hedef

Osmanlıca yazımını öğrenmek değil, yazılı metinleri daha iyi okumaktır.

Üçüncü bölümde ise Arapça dil kaidelerine yer verilmiştir. Zira Osmanlıcadaki Arapça kelimeler, Arap dilinden master haliyle aynen alınmış ve okunmuş kaideleri bozulmamıştır.

Dördüncü bölümde ise Farsça dilinden Osmanlıcaya geçmiş kalıplar ve ekler yer verilmiştir. Çünkü Altı yüz küsur yıl içinde Osmanlı edebiyatında ziyadesiyle Fars etkisini görmekteyiz.

Bunları incelerken yeri geldikçe üç dile ait sayılar, günler ve ayların yazımı da yer verilmiş, böylece bilgi

zenginliğimizin artması hedeflenmiştir.

Tamamlamış olduğumuz bu eserin mükemmel olduğu düşüncesinde ve iddiasında değiliz. Fakat mümkün olduğu kadar dikkatle hazırladığımız bu eserde aradığınız her konuyu ulaşmanız hedeflenmiştir. Buna rağmen görülen eksikleri ve yanlışlıkları tarafımıza bildirmeniz bir lütuf olacaktır.

İlim Müslüman'ın yitik malıdır, düşüncesi ile kitabımızın tamamını veya bir bölümünü isim ve kaynak belirtmek şartıyla çoğaltabilir veya kullanabilirsiniz.

Tekin Açıkl

İçindekiler

I. BÖLÜM.....	5
Birinci Ders.....	6
İkinci Ders.....	7
Üçüncü Ders.....	9
Dördüncü Ders.....	9
Beşinci Ders.....	10
Altıncı Ders.....	11
Yedinci Ders.....	12
Sekizinci Ders.....	13
Doğuzuncu Ders.....	14
Onuncu Ders.....	16
On Birinci Ders.....	16
II. BÖLÜM.....	17
On İkinci Ders.....	18
On Üçüncü Ders.....	18
On Dördüncü Ders.....	19
On Beşinci Ders.....	19
On Altıncı Ders.....	20
On Yedinci Ders.....	20
On Sekizinci Ders.....	21
On Doğuzuncu Ders.....	22
Yirminci Ders.....	22
Yirmi Birinci Ders.....	23
Yirmi İkinci Ders.....	23
Yirmi Üçüncü Ders.....	24
Yirmi Dördüncü Ders.....	24
III. BÖLÜM.....	26
Yirmi Beşinci Ders.....	27
Yirmi Altıncı Ders.....	28
Yirmi Yedinci Ders.....	29
Yirmi Sekizinci Ders.....	30

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

<i>Yirmi Dokuzuncu Ders</i>	31
<i>Otuzuncu Ders</i>	32
<i>Otuz Birinci Ders</i>	33
<i>Otuz İkinci Ders</i>	34
<i>Otuz Üçüncü Ders</i>	35
<i>Otuz Dördüncü Ders</i>	36
<i>Otuz Beşinci Ders</i>	37
<i>Otuz Altıncı Ders</i>	42
<i>Otuz Yedinci Ders</i>	44
<i>Otuz Sekizinci Ders</i>	45
<i>Otuz Dokuzuncu Ders</i>	46
<i>Kırkıncı Ders</i>	46
<i>Kırk Birinci Ders</i>	47
<i>Kırk İkinci Ders</i>	47
<i>Kırk Üçüncü Ders</i>	48
<i>IV. BÖLÜM</i>	49
<i>Kırk Dördüncü Ders</i>	50
<i>Kırk Beşinci Ders</i>	51
<i>Kırk Altıncı Ders</i>	52
<i>Kırk Yedinci Ders</i>	52
<i>Kırk Sekizinci Ders</i>	54

I. BÖLÜM
OSMANLI ALFABESİ

Osmanlıca 28 harfli Arap alfabesini temel alan bir dildir. Arapçadan farklı olarak Türkçe sesleri karşılamak için Farsçadan (pe) پ, (je) ژ ve (çe) چ harflerini almıştır.

Gelin şimdi bu harfleri sırasıyla inceleyelim.

SE	TE	PE	BE	ELİF
ث	ت	پ	ب	ا
DAL	HI	HA	ÇE	CİM
د	خ	ح	چ	ج
SİN	JE	ZE	RA	ZEL
س	ژ	ز	ر	ذ
ZI	TI	DAD	SAD	ŞİN
ظ	ط	ض	ص	ش
ARABİ KEF	KAF	FE	GAYN	AYN
ك	ق	ف	غ	ع
MİM	LAM	TÜRKİ KEF	YAYI KEF	FARŞİ KEF
م	ل	ك	گ	ک
YE	LAM ELİF	HE	VAV	NUN
ی	لا	ه	و	ن
ESRE	ÜSTÜN	UN - ÜN	IN - İN	AN - EN
◌ِ	◌ِ	◌ِ	◌ِ	◌ِ
	MED	CEZM	ŞEDDE	ÖTRE
	~	◌ِ	◌ِ	◌ِ

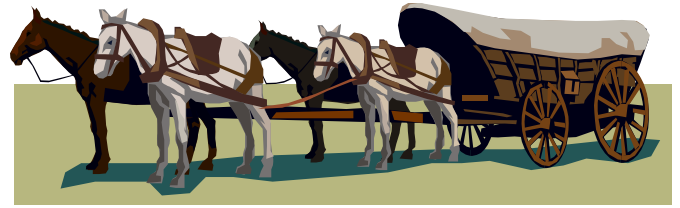
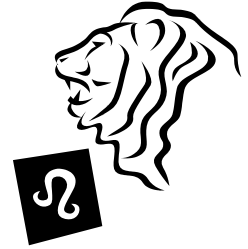

Birinci Ders

ELİF	ا	ا	ا	ا
		ا	ا	ا

- ☞ Arap alfabesinin de ilk harfi olan elif harfi, Osmanlıcada esas olarak (a) ve (e) seslerini karşılar.
- ☞ Kelime sonlarında (a) sesini (He) ه harfi karşılar.
- ☞ Elif harfi Kelime ortasında bazen yazılmaz ise yanlış olmaz.
- ☞ Türkçe kökenli kelimelerin başında (a) sesini karşılarken آ şeklini alır. Farsça ve Arapça kelimelerde ise bu uzun (â) olarak okunur.

آی	Ay
آقشام	Akşam
صقال	Sakal
آرابه	Araba
آرسلان	Arslan
آو	Av
آت	At
آری	Arı
آش	Aş

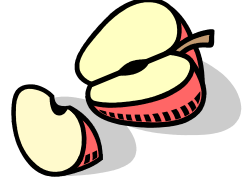
آبدال	Abdal	آخر	Ahir	آینا	Ayna
آدم	Âdem	آتش	Ateş	آواز	Avaz
آمر	Amir	آرزو	Arzu	آسمان	Asuman

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

او	Ev
أعمك	Emek
اللى	Elli
الما	Elma
اش	Eş
ات	Et
اركك	Erkek
اركن	Erken

50

Arapça		Farsça	
اساس	Esas	ازبر	Ezber
اجل	Ecel	اشك	Eşek
امير	Emir	ابله	Ebleh
ادب	Edeb	افكار	Efkâr
امين	Emin	ايواه	Eyvah
اسرار	Esrar	اندام	Endam

İkinci Ders

VAV	و	و	و	و
YE	ی	ی	ی	ی

☞ Osmanlıca alfabede bugün kullandığımız Latin kökenli Türk alfabesinde olduğu kadar sesli harf yoktur. Bu yüzden (vav) ve (ye) harflerini sessiz harflerin arasına koyularak sesli harf elde edilmiştir. Biz bunlara okutucu harfler diyoruz.

☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (vav) harfleri (o,ö,u,ü) seslerini karşılar.

- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (vav) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (o,u), ince ise (ö,ü) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin başında (elif) ve (ye) harfleri (ı,i) seslerini karşılar.
- ☞ Türkçe kelimelerin ortasında (ye) harfi, kendinden önceki harf kalın ise (ı), ince ise (i) seslerini karşılar.
- ☞ Bu özellikler Arapça ve Farsça kelimelerde geçerli değildir. Zira bu tür sözcükler kendi dillerinin kurallarıyla okunurlar.

و		ی	
اوجوز	Ucuz	ایلیق	Ilık
اوشاق	Uşak	ایشیق	Işık
اوتو	Ütü	ایرماق	Irmak
اوت	Ot - Öt	ایصلیق	Islık
اورتو	Örtü	ایزجی	İzci
اوزون	Uzun	ایشچی	İşçi
اوتوز	Otuz	ایپ	İp
اوتلاق	Otlak	ایکی	İki
اودون	Odun	ایلیک	İlik
اوگله	Öğle	ایگنه	İğne
اوزوم	Üzüm	ایپلیک	İplik
اوکوز	Öküz	ایصیریق	Isırık
اوستون	Üstün	ایسه	İse
اوغلان	Oğlan	ایشلمک	İşlemek
اوجاق	Ocak	ایشته	İşte
اوفکه	Öfke	اینجه	İnce
اولغون	Olgun	ایصلاق	Islak
اوراق	Orak	ایچون	İçün

Üçüncü Ders

BE	ب	ب	ب	ب
PE	پ	پ	پ	پ

☞ Arap alfabesinin ikinci harfi olan (be) harfi, üç noktalı olursa (pe) پ sesine dönüşür. Osmanlıca (pe) sesini Fars (İran) alfabesinden almıştır. Bundan dolayı (pe) harfi içeren kelimelerin birçoğu Farsça kökenlidir.

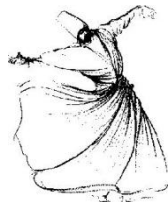
بابا	Baba	پیده	Pide
باش	Baş	پانجار	Pancar
بالیق	Balık	صاپان	Sapan
صابون	Sabun	پاموق	Pamuk
جواب	Cevab	قارپوز	Karpuz
کتاب	Kitab	چوپ	Çöp
بهار	Bahar	پرلانتنه	Pırlanta
بیاض	Beyaz	پرست	Perest

Dördüncü Ders

CİM	ج	ج	ج	ج
ÇE	چ	چ	چ	چ

☞ Arap alfabesinin beşinci harfi olan (Cim) harfi, üç noktalı olursa (Çe) چ sesine dönüşür. (Çe) harfi tıpkı (pe) پ harfi gibi Farsçadan Osmanlıcaya geçmiş bir harftir.

جاجيق	Cacık	چاقماق	Çakmak
حاجی	Hacı	چوجوق	Çocuk
جامع	Cami'	چوربه	Çorba
جانسز	Cansız	چهره	Çehre
جهان	Cihan	ايچون	İçün (İçin)
جوجه	Cüce	چاريق	Çarık
جوهردار	Cevherdar	چاوش	Çavuş
جوشقون	Coşkun	چشمه	Çeşme

Beşinci Ders

TE	ت ت	ت	ت	ت
TI	ط	ط	ط	ط
DAL	د	د	د	د

☞ Türkçe sesli uyumuna göre (te) ت harfi ince, (tı) ط harfi ise kalın ses değeri taşır. Bazı Türkçe kelimelerde (tı) ط harfi kalın (dı) şeklinde okunur.

☞ Türkçe kelimelerde (dal) د harfi ince okunurken, Arapça ve Farsça kelimelerde kendi dil kaidelerine göre ince veya kalın okunabilir.

تورك	Türk	طاقمق	Takmak	آطه	Ada
تپه	Tepe	طاقيم	Takım	طوغرى	Doğru
تاريخ	Tarih	طاشقین	Taşkın	طولو	Dolu
تارلا- تارله	Tarla	آناطولى	Anadolu	طاياق	Dayak
تدبير	Tedbir	طقوز	Dokuz	طوغرامق	Doğramak
تفسير	Tefsir	طاغ	Dağ	طوماتس	Domates

OSMANLICA METİNLERİ OKUMAYA GİRİŞ

دهده	Dede	دسته	Deste	دقیقه	Dakika
دره	Dere	داخل	Dâhil	دگرسز	Değersiz
درس خانه	Dershane	دادی	Dadı	دیشسز	Dişsiz

Altıncı Ders

SE	ث	ث	ث	ث
SİN	س	س	س	س
SAD	ص	ص	ص	ص

- ☞ Peltek (Se) de denile (Se) ث harfi sadece Arapça kökenli kelimelerde kullanılır. Türkçe kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Sin) س harfi ince okunurken (Sad) ص harfi kalın okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise dilin kurallarına göre ince veya kalın okunabilir.

ثانیه	Saniye	ثواب	Sevab	کثرت	Kesret
ثبات	Sebat	اثر	Eser	کثیر	Kesir
ثناً	Sena	عثمانلیجه	Osmanlıca	مثال	Misal

س	ص
سکز	سویماق
Sekiz	Soymak
سرت	صاغلام
Sert	Sağlam
سفر	صاچمه
Sefer	Saçma
سلاح	صاتیجی
Silah	Satıcı
ساعت	صاحب
Saat	Sahib
ساخته	صلاته
Sahte	Salata
سرچه	صیتمه
Serçe	Sıtma
کستانه	صابون
Kestane	Sabun

Yedinci Ders

HA	ح	ح	ح	ح
HI	خ	خ	خ	خ
HE	ه - ه	ه	ه	ه

- ☞ Noktalı (Hi) خ harfi tıpkı (Se) ث harfi gibi Türkçe kelimelerde kullanılmaz. Arapça ve Farsça kelimelerde kullanılan bu harf (Ha) gibi okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (Ha) ح harfi kalın olarak okunur. Arapça ve Farsça kelimelerde ise o dilin kurallarına göre okunur.
- ☞ Türkçe kelimelerde (He) ه harfi ince olarak okunur. Ayrıca (He) harfi özellikle kelime sonlarında (e) ve bazen de (a) sesini karşılar. Biz buna okutucu (He) diyoruz.
- ☞ Okutucu (He) ه kendisinden sonra gelen harfle birleşmez.

خادم	Hadim	خبرچی	Haberci	خلافت	Hilafet
خاطر لاق	Hatırlamak	خرابه	Harabe	خویسز	Huysuz
خالص	Halis	خصوص	Husus	خیال	Hayal

ح	ه		
رحمت	Rahmet	هپ	Hep
حاجی	Hacı	هجوم	Hücum
حاضر	Hazır	شهادت	Şahadet
حسرت	Hazret	هیچ	Hiç
حقیقت	Hakikat	هیكل	Heykel
حیله	Hile	اهانت	İhanet
مخلوق	Mahlûk	چهره	Çehre

آرابه	Araba	ایشته	İşte	آتماجه	Atmaca
تارله	Tarla	ایگنه	İğne	باغلامه	Bağlama
صیره	Sıra	آش خانه	Aşhane	پرده	Perde

Sekizinci Ders

ZEL	ذ	ذ	ذ	ذ
DAD	ض	ض	ض	ض
ZI	ظ	ظ	ظ	ظ
ZE	ز	ز	ز	ز
JE	ژ	ژ	ژ	ژ

☞ Arapça kelimelerde kullanılan (Zel) ذ , (Dad) ض ve (Zi) ظ harfleri Türkçe kökenli kelimelerde kullanılmazlar.

☞ (Zel) ذ harfine peltek (Ze) de denir. Fakat Osmanlıcada okunurken normal (Ze) ز olarak okunur.

☞ (Je) ژ harfi (Ze) ز harfinin üç noktalı halidir ve bize bu harf Fars alfabesinden geçmiştir.

Türkçe kelimelerde kullanılmayan bu harf ya Fars kökenli kelimelerde veya dilimize Batı dillerinden geçmiş kelimelerde kullanılır.

☞ (Dad) ض ve (Zi) ظ harfleri Arapçada kullanıldığı gibi Farsçada da kullanılmıştır. Fakat

Farlar (Dad) harfini mahreçten dolayı (Zad) olarak isimlendirmişler ve kalın ((Za) olarak seslendirmişlerdir. Bundan dolayı Osmanlıcada (Dad) harfiyle yazılmış kelimelerin bir kısmı (Da) sesiyle okunurken, bir kısmı da (Za) sesiyle okunmuştur.

☞ Türkçe kelimelerin yazımında ze sesini sadece (Ze) ز harfi karşılar.

قیز	Kız	قازی	Kazı	زورلامق	Zorlamak	زاده	Zade
یوز	Yüz	یازی	Yazı	زوغورت	Züğürt	زحمت	Zahmet
دوز	Düz	کوزی	Gözü	زیاده	Ziyade	زکی	Zeki

ژوری	Jüri	ژاله	Jale	اژدرها	Ejderha
ژولیده	Jülide	ژیلت	Jilet	مژده	Müjde
ژاندارما	Jandarma	پژمرده	Pejmürde	نژاد	Nejad

ذات	Zat	ظالم	Zalim	رمضان	Ramazan
ذاكر	Zakir	ظرافت	Zarafet	ضابطه	Zabita
ذمين	Zemin	ظفر	Zafer	ضربه	Darbe
مذهب	Mezheb	ظهور	Zuhur	قاضی	Kadı
ذوق	Zevk	مظلوم	Mazlum	فضیلت	Fazilet
عذاب	Azab	ظاهر	Zahir	عرض	Arz

Dokuzuncu Ders

KAF	ق	ق	ق	ق
GAYN	غ	غ	غ	غ
ARABÎ KEF	ك	ك	ك	ك
FARSİ KEF	گ	گ	گ	ک
YAYİ KEF	-	گ	-	گ
TÜRKÎ KEF	ك	ك	-	ك

☞ Osmanlı Türkçesinde kalın (ka) sesini (kaf) ق harfi verirken ince (ke) sesini (kef) ك harfi vermektedir.

ق		ك					
قیز	Kız	قازی	Kazı	کتاب	Kitab	اکین	Ekin
قباق	Kabak	قول	Kol – Kul	کسکین	Keskin	چکیل	Çekil
قاشیق	Kaşık	قیریق	Kırık	کلام	Kelam	زکی	Zeki
قارغه	Karga	چاقیل	Çakıl	ایلیک	İyilik	کرم	Krem
آقین	Akın	قورقاق	Korkak	کله بک	Kelebek	تورک چه	Türkçe
قار	Kar	قیش	Kış	کویلی	Köylü	کیلیم	Kilim

مَلِّ مَلِّ مَلِّ

- Osmanlı Türkçesinde kalın (ga - ğa) seslerini (gayn) غ harfi verirken ince (ge) sesini (Farsi Kef) گ , (ğe) sesini (Yayi Kef) گ harfi vermektedir.
- (Yayi Kef) aslında ayrı bir harf olmayıp (Kef) harfinin kullanıldığı bazı Türkçe kelimelerin telaffuzunda kullanılır.
- Çoğu zaman گ ve گ harflerindeki çizgiler kullanılmaz. Bu kelimenin yanlış yazıldığını göstermez.

غ		ک					
طاغ	Dağ	غرب	Garb	اگری	Eğri	کویا	Güya
صاغلام	Sağlam	غاراژ	Garaj	دکر	Değil	کیت	Git
صوغان	Soğan	یورغان	Yorgan	اگر	Eğer	کناه	Eğer
باغله	Bağla	غروش	Guruş	ایکنه	iğne	کونش	Güneş
چیغلق	Çıglık	غازی	Gazi	دوکه	Düğme	کولکه	Gölge
یاغلی	Yağlı	غیرت	Gayret	دکیشمه	Değişme	کرداب	Girdab

- (Kafi Nuni), (Nazal Ne), (Sağır Kaf) da denilen (Türki Kef) ن (Nun) harfi gibi okunursa da asıl söylenişi genizdendir. Türkçe kelimelerde kullanılan bu harf kelimelerin başında bulunmaz. Daha çok tamlamalarda, mülkiyet bildiren eklerde ve bazı kelimelerin yazımında kullanılır. Kullanıldığı kelimelerde (Türkî Kef)in noktaları çoğu kez gösterilmeyebilir.

اكدیرمق	Andırmak	چکه	Çene	بکزر	Benzer	اوکا	Ona
اوکلی	Ünlü	تاکری	Tanrı	بکا	Bana	اکا	Ana(Ona)
سنگ	Senin	صوک	Son	اکلا	Anla	یککی	Yeni
یاکلیش	Yanlış	قاراکلق	Karanlık	اوک	Ün	صوکره	Sonra
سوزک	Sözün	کلدک	Geldin	اوکجه	Önce	اک	En
دکیز	Deniz	یازیکز	Yazınız	اوکارمق	Onarmak	قولک	Kolun

- (Kef) Harfinin (Vav) gibi okunduğu birkaç istisna kelime de vardır. Buna (Vavi Kef) de denir.

کوکرجین	Güvercin	دوکمک	Dövmek	سوکمک	Sövmek
کوکده	Gövde	کوکته	Güverte	اوکز	Üvez

Onuncu Ders

AYIN	ع	ع	ع	ع
------	---	---	---	---

- ☞ (Ayn) ع harfi Arapçaya mahsus bir harftir. Türkçe kökenli kelimelerde asla kullanılmaz.
- ☞ Arapça kelimelerde (a,ı,i,o,ö,u,ü) seslerinin hepsini karşılar.
- ☞ Kelimelerin sonunda yer alırsa cezimli okunur ve kesme işareti ile ifade edilir.

عاشق	Âşık	عسكر	Asker	عابد	Abid	عالم	Âlim
عراق	Irak	عرق	Irak	عرض	Irz - Arz	عیال	Iyal
عبادت	ibadet	علاج	ilac	عبرت	İbret	عرفان	İrfan
عثمان	Osman	عمر	Ömer	علماء	Ulema	عنوان	Unvan

On Birinci Ders

ŞIN	ش	ش	ش	ش
FE	ف	ف	ف	ف
MİM	م	م	م	م
NUN	ن	ن	ن	ن

شربت	Şerbet	فاتح	Fatih	ممکن	Mümkün	نه	Ne
شمسیه	Şemsiye	فرچه	Fırça	مملکت	Memleket	نازلی	Nazlı
شويله	Şöyle	فقط	Fakat	مامور	Memur	نزاکت	Nezaket
شهر	Şehir	فقير	Fakir	میلیون	Milyon	نیچون	Niçün - Niçin

شفعات یا رسول الله

II. BÖLÜM OSMANLI TÜRKÇESİ

Osmanlı Türkçesi kendi arasında kronolojik olarak üç sınıfa ayrılmıştır. Bu dönemlerde gerek konuşma ve gerekse yazı dili açısından değişiklikler olmuştur. Birinci dönem Eski Osmanlıca dediğimiz 11. - 15. yy. Türkçesidir. İkinci dönem Klasik Osmanlıca 16. - 19. y.y. arasında görülür. Son olarak Yeni Osmanlıca dönemi ise 20. y.y. Osmanlıcasıdır. Bu kadar uzun bir geçmişe sahip Osmanlı yazı dili elbette bir takım değişimlere ve kalıcı kalıplara sahip olmuştur.

Kıtabımızın bu bölümünde Osmanlı Türkçesinin son dönemdeki gramer yapısını inceleyeceğiz. Ayrıca Rik'a dediğimiz el yazısını öğrenerek, elimizdeki matbu metinlerle kendimizi sınırlamayacağız. Rik'a el yazısının yazımda sağladığı birçok kolaylıklar vardır. Bu yazı türü daha düz ve daha keskindir ayrıca noktalar birleşik yazılır. Bu avantajlar yazan kişiye büyük kolaylık sağlar.

ث	ت	پ	ب	ا
Cim	Se	Pe	Be	Elif
د	خ	ح	چ	ج
Dal	Hı	Ha	Çe	Cim
س	ژ	ز	ر	ذ
Sin	Je	Je	Ra	Zel
ظ	ط	ض	ص	ش
Zı	Tı	Dad	Sad	Şın
ل	ك	ق	غ	ع
Lam	Kef	Kaf	Gayn	Ayin
ی	ه	و	ن	م
Ye	He	Vav	Nun	Mim

On İkinci Ders

Çoğul Ekleri

پیره لر	ساعتار	دره لر	سوزلر	کلمه لر
Pireler	Saatler	Dereler	Sözler	Kelimeler
آوچیلر	قایولر	صوفره لر	قویونلر	کتابلر
Avcılar	Kapılar	Sofralar	Koyunlar	Kitaplar
شیمدیلرده	چوجوقاره	کیچم لر	دده لر	شونلری
Şimdilerde	Çocuklara	Geceleri	Dedelere	Şunları

On Üçüncü Ders

İsmin Halleri

کتابدک	کتابده	کتابه	کتابی	کتاب
Kitaptan	Kitapta	Kitaba	Kitabı	Kitap
دره دک	دره ده	دره یه	دره یی	دره
Dereden	Derede	Dereye	Dereyi	Dere
سوقادک	سوقاده	سوقاغه	سوقاگی	سوقا
Sokaktan	Sokakta	Sokağa	Sokağı	Sokak
قایادک	قایاده	قایایه	قایایی	قایا
Kayadan	Kayada	Kayaya	Kayayı	Kaya

• Okutucu (He) • harfinden sonra gelen ekler birleşik olarak yazılmazlar.

بوده گجریا هو

On Dördüncü Ders

İsim Tamlamaları ve Mülkiyet Ekleri

اونك قالى	سزك قالمك	بنم قالمم
Onun Klemi	Senin Klemim	Benim Kalemim
اونارك قالى	سزك قالمز	بزم قالممز
Onların Klemi	Sizin Kalemimiz	Bizim Kalemimiz
دده نك	محمدك	على نك
Dedenin	Muhammed'in	Ali'nin
آرقداشك	چانئم نك	نئم نك
Arkadaşın	Çantanın	Çantanın
اوقولكى	يوليكى	طوزك
Okulunu	Yolunu	Tuzun

On Beşinci Ders

Sıfat Kelimeleri

شونار	بونار	او	شو	بو
Şunlar	Bunlar	O	Şu	Bu
قاچنجى	قاچ	كيميى	هر	اونار
Kaçıncı	Kaç	Kimi	Her	Onlar
بعصه	هانگى	ناصل	بر قاچ	هچ
Ba'zı	Hangi	Nasıl	Birkaç	Hiç

هچ اولور مى كه

On Altıncı Ders

Zamir Kelimeler ve (Ne) ile Başlayan Zarflar

سز	بز	طأ	سن	بن
Siz	Biz	Sana	Sen	Ben
نم	خانگی	هانگیسی	کیم	اونار
Ne	Hangi	Hangi	Kim	Onlar
نم در	نم دم	نم ایب	نیچوم	نم بی
Nedir	Neden	Neyse	Niçin	Neyi
فہایت	نم جی	نم گم	نقدر	نم درلو
Nihayet	Neci	Neyine	Ne Kadar	Ne Türü

On Yedinci Ders

Ki Bağlacı ve Ki Eki

• Ki bağlacı okutucu (he) ile gösterilirken aitlik eki olan ki eki (ye) okutucuyla gösterilir.

انام کم	چونکم	یوق کم	تا کم	ده دی کم
İnsan ki	Çünkü	Yok ki	Ta ki	Dedi ki
صوص کم	دیکم	احتمال کم	مادام کم	بلکم
Sus ki	De ki	İhtimal ki	Madem ki	Belki
دونکی	ارقم ده کی	اونلکی	سنلکی	بنمکی
Dünkü	Arkadaki	Onunki	Seninki	Benimki

یا حضرت مولانہ

On Sekizinci Ders

Fiil Çekimleri

گلیر	گلمه جک	گلیور	گلمه	گلدی	گلمک
Gelir	Gelecek	Geliyor	Gelmiş	Geldi	Gelmek
قالیر	قاله جو	قالیور	قالمه	قالدی	قالمه
Kalır	Kalacak	Kalıyor	Kalmış	Kaldı	Kalmak
آرار	آرایه جو	اریور	آرامه	آرادى	آرامه
Arar	Arayacak	Arıyor	Aramış	Aradı	Aramak
ویرمز	ویرمه جک	ویرمیور	ویرمه	ویرمه دی	ویرمه مک
Vermez	Vermeyecek	Vermiyor	Vermemiş	Vermedi	Vermemek
باشلامه ز	باشلامه جو	باشلامیور	باشلامه	باشلامه دی	باشلامه مک
Başlamaz	Başlamayacak	Başlamıyor	Başlamamış	Başlamadı	Başlamamak

• Olumsuz emir kipleri şöyledir.

گورمه	چیزمه	گیرمه	سیلمه	ویرمه
Görme	Çizme	Girme	Silme	Verme
قاچما	صورما	یازما	آرامه	باقما
Kaçma	Sorma	Yazma	Arama	Bakma

• Bağ - Fiiller şöyledir.

گلدیگینده	گلیرکن	گلیرسه	گلمه رک	گلیپ
Geldiğinde	Gelirken	Gelirse	Gelerek	Gelip
گوردوگینده	گورورکن	گورورسه	گوره رک	گوروب
Gördüğünde	Görürken	Görürse	Görerek	Görüp
قالدیغینده	قالیرکن	قالیرسه	قاله ره	قالیب
Kaldığında	Kalırken	Kalırsa	Kalarak	Kalip

• İstek kipleri şöyledir.

قالین	قاله	آلین	آله	کورسون	کورسه
Kalsın	Kalsa	Alsın	Alsa	Görsün	Görse
صورمایه ك	کورمیه ك	کورده ك	کورمهن	صورسون	صورسه
Sormayasın	Görmeyesin	Göresin	Görmesen	Sorsan	Sorsa

On Dokuzuncu Ders

Mi Soru Ekşinin Yazımı

بن می	سوه چکلمی	مافر می	قاله می	کلدی می
کلیر مین	یوقی	دگمی	شمدی می	بویلم می

Yirminci Ders

De ekş ve De Bağlacı

بنده بر آت وار	یوزده طوقوز	کونده ایکی کره یر
Bende bir at var	Yüzde dokuz	Günde iki kere yer
کید ده کور	بر کره ده سز کیدک	برده اویلم دیمش
Git de gör	Bir kere de siz gidin	Bir de öyle demiş

فانعه ییم فانعه اولانی ایستد مم

Yirmi Birinci Ders

Bazı Eklerin Yazılışı

سوچى	كتابچى	هيچ كچى	آوچى	طوزچى
Sütçü	Kitapçı	Çiçekçi	Avcı	Tuzcu
بيگليز	قالمز	سوچمز	شكرمز	طوزمز
Bilgisiz	Kalemsiz	Suçsuz	Şekersiz	Tuzsuz
اوغلانچو	اوفاجو	مينيچك	كوچوچك	برچك
Oğlancık	Ufacık	Minicik	Küçücük	Biricik
بنچم	قصم جم	ياشچم	قاباجم	تور كچم
Bence	Kısaca	Yaşça	Kabaca	Türkçe

Yirmi İkinci Ders

Bazı Kelimelerin Yazılışı

ادم	قلعه	پادشاه	درزى	باغچم
Ada	Kale	Padişah	Terzi	Bahçe
گچم	ايل	ايتك	يگرمى	ويرمك
Gece	El	Etmek	Yirmi	Vermek
ايچون	آنا	ايرمك	اتمك	ديمك
İçin	Ona	Ermek	Etmek	Demek

بر بر بر بر بر بر بر بر بر بر
بر بر دکانی آهالم دیمه.

Yirmi Üçüncü Ders

Sayılar

۵	۵	۴	۴	۲	۳	۲	۲	۱	۱
بم	دورت	اوج	ایکی	بر					
۰	۰	۹	۹	۸	۸	۷	۷	۶	۶
صفر	طقوز	سکز	یدی	آلتی					
۵۰	۵۰	۴۰	۴۰	۲۰	۳۰	۲۰	۲۰	۱۰	۱۰
اللی	قیرمه	اوتوز	یگرمی	اون					
۱۰۰	۱۰۰	۹۰	۹۰	۸۰	۸۰	۷۰	۷۰	۶۰	۶۰
یوز	طوقام	سکام	یتمه	آلتمه					
میلیار	میلیون	بیك							
اونجی	اونجی	برنجی							
اونر	اونر	برر							

Yirmi Dördüncü Ders

Günler- Aylar - Mevsimler

صالی	پازار ایرتی	بر هفتم یدی گونددر
پازار	جمع ایرتی	جمع
		پرشنب
		چارشنبه

شباط	اوجاق	بریل اوہ ایکی آیدر		
تموز	هزیرانه	میس	نیام	مارت
آرالوه	قاسم	اکیم	ایلول	آغستوس
قیه	صوڪ بهار	یاز	ایلك بهار	موسمار

عثمانلوچم نك اصلاهی

ادیلر بینده ارالوه ارالوه عثمانلی کتابتندم بحث اولنوبده هر حالده ساده لگی کلفتیم ترجهیح ایدم بریی <جانم یازیلر بو قادر مغلوه یازیلیم جغتم بر از آھیوم یازلم ده هر اوقویام اکلایم بیلم یعنی یازیللم شیله او قدر عربی و فارسی لغتار قاتلم ده هر کک اکلایم بیلم جلی کبی شویلم قباجم بر عثمانلیچم یازلم > دیدیگی زمام بو ذاته ایدیلمه مقابله <قباجم یازلمو نصل ممکن اولور؟ عربی و فارسی نصل ترک ایدیور؟ عثمانلی لاندیم عربی ایلم فارسی بی هیقارر ایم ک لانی تماماً ترک ایتم اولورز > سوزلرندم عبارت اولدیغی کورلمکده در.

III. BÖLÜM

ARAPÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

Osmanlı Türkçesinde özellikle Klasik dönemde Arapça isimlere, sıfatlara ve tamlamalara çok sık yer verilmiştir. Hatta bazı beratların dua kısmında çekimli fiiller dahi kullanılmıştır.

Arapça kelimeler, mastar olarak üç harflik kök kelimelerden oluşur. Yeni üretilen bütün kelimeler, başlangıçtaki bu üç harflik kök kelimelere dayanır. Böylece kelimenin kökenini bildiğimizde yeni üretilen kelimeleri okumak ve anlamak kolaylaşır. Buradaki amacımız sizlere Arapçayı öğretmek değil, sadece Osmanlıca kelimeleri daha iyi kavramanızı sağlamaktır.

Kıtabımızın bu bölümüne kadar Matbu ve Rik'a yazı çeşitlerini gördük ve öğrendik. Bu bölümde Osmanlı'nın özellikle Klasik Döneminde, Mühimme Defterlerinde ve Berat gibi resmi yazılarda kullandığı ve tamamen Müslüman Türklerin oluşturduğu Divani Yazı çeşidini, örnekleriyle birlikte göreceğiz. Bu yazının Celi Divani ve Divani kırması gibi çeşitleri vardır

Şimdi gelin Divani yazıyı Rik'a ile karşılaştırarak hep beraber yakından inceleyelim.

ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	
ا	ب	پ	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	
ر	ز	ژ	س	س	ص	ص	ط	ظ	ع	غ
ر	ز	ژ	س	س	ص	ص	ط	ظ	ع	غ
ف	ق	ك	گ	ل	م	ن	و	ه	لا	ی
ف	ق	ك	گ	ل	م	ن	و	ه	لا	ی
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰

Yirmi Beşinci Ders

İsm-i Fâil

Ç Arapçada bütün kelimeleri ve fiilleri فعل (yapmak) mastarıyla göstereceğiz.

Yapan Kişi	فَاعِل	=	فَعْل
فَاعِل	فَعْل		فَعْل
حَامِل	عَمِل		كَتَب
Âmil			Katib
ظَالِم	عَلِم		طَلَب
Zalim			Talib
سَاكِر	سَاهِد		أَمْر
Şakir			Âmir
عَابِد	عَبِد		عَرَف
Abid			Arif
خَابِر	خَبِر		نَظَرَ
Habir			Nazır

Ç İsm-i Fâil'in üç şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya bir kaçı meşhur olabilir.

جَمْعًا	لَمْرًا	شَهْرًا	عَمَلًا
جَمْعًا	طَلِبًا	عَمَلًا	ظَلَمًا
جَمْعًا	كُتَابًا	فَاعِلًا	سَاكِرًا

Yirmi Altıncı Ders

İsm-i Mef'ûl

Yapılan		فعل <= مفعول			
مفعول	فعل	مفعول	فعل	مفعول	فعل
معمول	عمل	مظلوم	ظلم	مکتوب	کتب
Mamul		Mazlum		Mektub	
مخلوق	خلق	معلوم	علم	مطلوب	طلب
Mahluk		Malum		Matlub	
مقتول	قتل	مجهول	جهل	مامور	امر
Maktul		Mechul		Memur	
ممنوع	منع	ملعوف	لعن	معروف	عرف
Memnu'		Melun		Maruf	

- İsm-i Mef'ûl'ün iki şekilde cem'i جمع (Çoğulu) olur. Bunlardan biri veya ikisi meşhur olabilir.

مکتوبات	مجهولات	معلومات	معمولات
مکاتیب	مطالب	معارف	مطالب

عش لیس هر نه وار عالمه

علم بر فیل و قال لیس آنجا

Yirmi Yedinci Ders

İf'âl Bâbı

Geçişli Fiil **اِنْفَاعِل** <= **فَعْل**

اِنْفَاعِل	فَعْل	اِنْفَاعِل	فَعْل	اِنْفَاعِل	فَعْل
اِكْرَام	اِرْشَاد	اِعْلَام	عِلْم	اِدْخَال	وَحْد
İkram	İrşad	İ'lam		İdhal	
اِرْشَاد	اِسْنَاد	اِبْطَال	بَطْل	اِخْرَاج	خُرْج
İrşad	İsnad	İbtal		İhrac	
اِسْنَاد	اِقْرَار	قَرَر	اِفْطَار	فَطْر	
İsnad	İkrar		İftar		

- Bütün üç harfli kökleri, İf'âl babına sokamayacağımız gibi; Bütün bablarda, kelimelerin Fa'il ve mef'ulleri olmayabilir veya Osmanlı Türkçesinde kullanılmayabilir.

فَاعِل <= **مَفْعَل** مَفْعُول <= **مَفْعَل** جَمْع <= **اِنْفَاعِلَات**

مُخْبِر	مُفْرِط	مُسْلِم	مُسْرِف	مُخْبِر	مُنْكَر
muhbir	müfrit	müslim	müsrif	muhbir	münkir
اِخْبَارَات	اِدْخَالَات	مُكْرَم	مُرَاد	مُنْكَر	مُسْبِت
ihbarat	idhalat	mükrem	murad	münker	müsbet

اَوْت اَو مَنَعِم حَقِيقِي بَزْوَا اَو فِتْنَرَار نَعْمَتَرَه مَالِرَه بَدَل اِسْتَرِيكِي
فِيَاْت اِسَه اَو ج سَيَرَر بَرِي ذَكْر بَرِي سَكْر بَرِي فَلَرَر

Yirmi Sekizinci Ders

Tef'il Bâbı

Geçişli Fiil **تَفْعِيلٌ** <= **فَعْلٌ**

فَعْلٌ	تَفْعِيلٌ	فَعْلٌ	تَفْعِيلٌ	فَعْلٌ	تَفْعِيلٌ
علم	تعليم	كذب	تكذيب	وحمد	توحيد
Ta'lim	Tekzib	Tevhid			
سلك	تشكيل	درس	تدريس	عرف	تعريف
Teşkil	Tedris	Ta'rif			
سلم	تسليم	برکات	تبریک	قسم	تقسیم
Teslim	Tebrik	Taksim			

فَاعِلٌ <= **مُفَعِّلٌ** مَفْعُولٌ <= **مُفَعَّلٌ** جَمْعٌ <= **تَفْعِيلَاتٌ**

معلم	مدرس	منصوف	مفسر	موحد	مخرب
Mu'allim	Müderriş	Mutasavvıf	Müferris	Muvahhid	Muharrıb
مسلم	مقرر	مركب	مقرر	مرفه	مكرر
Müsellem	Mukarrer	Mürekkeb	Mukadder	Müreffeh	Mükerrer
تدریسات	تکلیفات	تخریبات	تقصیرات	تعلیمات	تشکیلات
Tedrisat	Teklifat	Tahribat	Taksirat	Ta'limat	Teşkilat

أَحْمَرْتُ كَلْبِي وَنَيْيَا سَعَادَتِي وَخِي جَبَاوَنَدَه وَاللَّهِ عَسْكَرُ الْوَالِمَقْرَأِ كَلْبِهِ.

Yirmi Dokuzuncu Ders

Mufâ'ale Bâbı

İşdeşlik Fiili **مُفَاعَلَة** <= **فَعَلَ**

فَعَلَ	مُفَاعَلَة	فَعَلَ	مُفَاعَلَة	فَعَلَ	مُفَاعَلَة
حَرْب	مُحَارَبَة	قَوْل	مُقَاوَلَة	حُكْم	مُحَاكَمَة
Muharebe	Muharebe		Mukavele	Muhakeme	Muhakeme
ذَكَرَ	مُزَاكَرَة	سَبَّ	مُسَابَقَة	حَفِظَ	مُحَافَظَة
Müzakere	Müzakere		Müsabaka	Muhafaza	Muhafaza
خَلَفَ	مُخَالَفَة	نَسَبَ	مُنَاسَبَة	رَجَعَ	مُرَاجَعَة
Muhalefet	Muhalefet		Münasebet	Müraca'at	Müraca'at

• Bu Bâbda ism-i meful çok az gelir.

فَاعِلٌ <= **مُفَاعِلٌ** مفعول <= **مُفَاعِلٌ** جمع <= **مُفَاعِلَاتٌ**

مُشَاهِدٌ	مُخَابِرٌ	مُحَافِظٌ	مُنَاسِبٌ	مُهَاجِرٌ	مُلَایِمٌ
Müşahid	Muhabir	Muhafız	Münasib	Muhacir	Mülayim
مُحَاطَبٌ	مُشَاهِدٌ	مُحَابَرَاتٌ	مُقَاوَلَاتٌ	مُعَاوَنَاتٌ	مُقَابِلَاتٌ
Muhatap	Müşahed	Muhaberat	Mukavelat	Muavenat	Mukayesat

عِبَاوَاتٌ ظَاهِرٌ بِرِ الْغَيْرِ لُغِي وَارْوَرُ فِقْطَ مَعْنَا سِنْدَرِهْ لَوْدِهْ بِرِ رَاجِحَاتِكْ
وَ حَفِيفَاتِكْ وَارْوَرُ كَهْ تَعْرِيفِ لَوْدِلِسْ.

Otuzuncu Ders

İnfi'âl Bâbı

Dönüştülük Fiili **اِنْفِعَال** <= **فَعْل**

اِنْفِعَال	فَعْل	اِنْفِعَال	فَعْل	اِنْفِعَال	فَعْل
اِنْفِلَاوْ	فَلَسْ	اِنْكَشَاوْ	اِنْكَسَمْ	اِنْقِلَابْ	قَلْبْ
İnfilak		İnkışaf		İnkılab	
اِنْفِهَامْ	فَهَمْ	اِنْكَسَاوْ	اِنْكَسَمْ	اِنْقِسَامْ	قَسَمْ
İnfiham		İnkisaf		İnkısam	

• Bu Bâbın ism-i meful ve cem'i yoktur.

فَاعِل <= **مُنْفَعِل**

مُنْخَسَفْ	مُنْجَلْ	مُنْجِرْ	مُنْجِمِدْ	مُنْخَسَرْ	مُنْكِسِرْ
Münhusaf	Münhill	Münhirar	Müncimed	Münhusar	Münkiser

بر فقرة

نصر الدين خواجه بر گویا مرکبى ضایع (نمى) هم آرد هم شکر آرد (نمى). سبب تشکری
 صور مثل. آزرده بولند بغمه شکر آردیور. اگر بولوناید بن ده بر لیر خایب
 آلودی و بس.

İfti'âl Bâbı

Dönüştürülük Fiili **اِفْعَال** <= **فَعْل**

اِفْعَال	فَعْل	اِفْعَال	فَعْل	اِفْعَال	فَعْل
اِشْتِرَاك	سُرْك	اِنْتِزَام	نَظْم	اِفْتِخَار	فَخْر
İştirak		İntizam		İftihar	
اِحْتِشَام	حَمْم	اِحْتِهَاذ	جَهْد	اِحْتِمَاع	جَمْع
İhtişam		İctihad		İctima'	
اِرْتِجَاع	رَجْع	اِعْتِرَاض	عَرَض	اِحْتِمَال	حَمْد
İrtica'		İ'tiraz		İhtimal	

• Bu babın düzensiz kalıptaki fiillerinden bazıları şunlardır.

اِفْتِرَا	فِرَى	اِتِّفَاق	وَفَى	اِتِّهَاذ	وَحْد
İftira		İttifak		İttihad	
اِزْدِوَاج	زَوْج	اِدِّعَا	وَعْوَى	اِزْدِرَاب	ضَرْب
İzdivac		İddia'		Izdrab	

فَاعِل <= **مَفْعُول** <= **مُفْعَل**

مُنْتَقِل	مُجْتَمِع	مُرْتَزَق	مُرْتَهِن	مُتَّفِيق	مُجْتَهِد
Müntakil	Müctemi'	Mürtazik	Mürtehin	Müttefik	Müctehid
مُشْتَرَك	مُحْتَمَل	مُحْتَرَم	مُحْتَشَم	مُشْتَرَك	مُنْتَظَم
Müşterek	Muhtemel	Muhterem	Muhteşem	Müşterek	Muntazam

Otuz İkinci Ders

Tefe'ül Bâbı

Dönüştülük Fiili **فَعْلٌ** =< **نَفْعٌ**

فَعْلٌ	فَعْلٌ	نَفْعٌ	فَعْلٌ	نَفْعٌ	فَعْلٌ
شكر	تسكّر	جسم	تجسم	حمل	تحمل
Teşekkür	Tecessüm	Tahammül			
صرف	تصرف	وجه	توجه	ولد	نولد
Tasarruf	Teveccüh	Tevellüd			
بسم	تبسم	رد	تردد	ستر	تستّر
Tebessüm	Tereddüd	Tesettür			

فَاعِلٌ =< **مَنْفَعٌ** مَفْعُولٌ =< **مَنْفَعٌ**

منفكر	متخصص	منفكر	متوكل	منصوف	منعدو
Mütefekkir	Mutahassıs	Mütevekkil	Mütevellid	Mutasavvıf	Müteaddid
منصرف	متوجه	متولد	متوكل	منصور	متراقب
Mutasarrıf	Müteveccih	Mütevekkil	Mütevellid	Mutasavver	Mutarakkab

خلو لرحمنه معبر بر نسه بوق دولت کبی

اولمیه دولت جهانره بر نفس صحت کبی

Otuz Üçüncü Ders

Tefâ'ül Bâbı

İşteşlik Fiili **فَعْلٌ** <= **فَاعِلٌ**

فَعْلٌ **فَاعِلٌ** **فَعْلٌ** **فَاعِلٌ** **فَعْلٌ** **فَاعِلٌ**

وَرَّرَ نَوَّلَرَ وَضَعَ نَوَّضَعَ سَرَفَ نَسَرَفَ

Tesadüf

Tevazu'

Tevatür

فَاعِلٌ <= مَفْعُولٌ <= مَفَاعِلٌ

مُتَعَسِّرٌ مَتَوَاضِعٌ مَتَمَادِعٌ مَتَشَابِهٌ مَتَسَانِدٌ مَتَزَادِرٌ

Mütezayed

Mütesaned

Müteşabih

Mütemadi'

Mütevazi'

Mütecasir

بوده گجر یا هو

بوده گجر یا هو

بوده گجر یا هو

Otuz Dördüncü Ders

İstif'âl Bâbı

Geçişli Fiili **استفعال** <= **فعل**

استفعال	فعل	استفعال	فعل	استفعال	فعل
استقلال	قلل	استملاك	مدلج	استخدم	خدم
İstiklal		İstimlak		İstihdam	
استقبال	قبل	استغفار	خفر	استقرار	قرر
İstikbal		İstiğfar		İstikrar	

- Bu babın fail ve mefullerinin yazılışı aynı olup cümle içerisindeki anlamına göre okunur.

فاعل <= **مستفعل** **مفعول** <= **مستفعل**

مستأقل	مستقيم	مستشرك	مستغنى	مستحصل	مستعجل
Müstakill	Müstakim	Müşteşrik	Müst'fi	Müstahsil	Müst'cil
مستشار	مستحق	مستهجن	مستسنا	مستقبل	مستعجل
Müşteşar	Müstehakk	Müstehcen	Müstesna	Müstakbel	Müsta'cel

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Arapça İsimlerin Çoğul Yapılması

- Arapça İsimler üç halde bulunur. Müfret(Tekil), tensiye(İkili çoğul) ve cem'(Çoğul).
- Tesniye Arapçaya özgü bir çoğuldur.
- Arapçada isimlerde Cem' ise düzenli (cem'i Salim) ve düzensiz (Cem'i Mükesser) olmak üzere ikiye ayrılır.
- Arapçada isimler erkek (müzekker) ve dişi (müennes) olmak üzere ikiye ayrılır. Bu yüzden cem'i salim de müzekker ve müennes olarak ikiye ayrılır.

1. Tesniye(İkili Çoğul)

بر	بحر	طرف	مملكت	دولة
برين	بحرين	طرفين	مملكين	دولتين
Berreyn	Bahreyn	Tarafeyn	Memleketeyn	Devleteyn

2. Cem'i Müzekkeri Salim (Düzenli Erkek Çoğul)

عارف	خافل	طالب	معلم	مسلم
عارفين	خافلين	طالبين	معلمين	مسلمين
Arifin	Gafilin	Talibin	Muallimin	Müslimin
عارفون	خافلون	طالبون	معلمون	مسلمون
Arifun	Gafilun	Talibun	Muallimun	Müslimun

3. Cem'i Müennesi Salim (Düzenli Dişi Çoğul)

عارفة	خافله	طالبة	معلمه	مسلمه
عارفات	خافلات	طالبات	معلمات	مسلمات
Arifat	Gafilat	Talibat	Muallimat	Müslimat

Efâl Vezni افعال

احباب	اقران	انهار	اوفاف	اوراق
Ahbab	Akran	Enhar	Eykaf	Evrak
اسباب	ارزاق	افكار	املاك	اركان
Esbab	Erzak	Efkar	Emlak	Erkan

Efilâ Vezni افعلا

اصفيا	اشقيا	اقرابا	انبيا	اوليا
Asfiya	Eşkiya	Akraba	Enbiya	Evliya

Fu'ât Vezni فعات

دوھى	غازى	دلالى	فاضى	عاصى
Duhat	Guzat	Vulat	Kuzat	Usat

Fu'ûl Vezni فعوول

كبور	حروف	بيوت	امور	علوم
Kubur	Huruf	Buyut	Umur	Ulum
نقول	صیوف	ملوک	فوح	قلوب
Nukul	Suyuf	Müluk	Futuh	Kulub

آيينه سى ادر اكينى لافنه باقيلمز

Fi'âl Vezni فعال

رجل	دیار	عبد	بلد	جبل
رجال	دیار	عباد	بلاد	جبال
Rical	Diyar	İbad	Bilad	Cibal

Efile Vezni افعله

سلاح	لباس	لسان	مکان	زمان
اسلحه	البسه	السنه	المکنه	الزمنه
Esliha	Elbise	Elsine	Emkine	Ezmina

Fe'âil Vezni فعائل

واسطه	عقیده	رساله	نتیجه	وظیفه
وسائط	عقائد	رسائل	نتائج	وظائف
Vesait	Akaid	Resail	Netaic	Vezaif

Feva'il Vezni فواعل

طائفه	حوادث	جوهر	قاعده	ساحل
طوائف	حوادث	جوهر	قواعد	سواحل
Tevaif	Havadis	Cevahir	Kavaid	Sevahil

Feva'îl Vezni فوالعید

دولاب	خانوا	خافا	تاریخ	قانوا
دولابین	خولابین	خولابین	تولاریخ	قوانین
Devavin	Havatin	Havakin	Tevarih	Kavanin

Fe'âlîl Vezni فعالیل

ترجمه	عنصر	جوهر	عسکر	دفتر
ترجم	عنصر	جوهر	عساکر	دفاتر
Teracim	Anasır	Cevahir	Asakir	Defatir

Fe'âlîl Vezni فعالیل

سیطا	قربا	قندیل	سلطا	جمهور
سیاطین	قرابین	قنادیل	سلاطین	جماہیر
Şeyatin	Karabin	Kanadil	Selatin	Cemahir

Tefâ'îl Vezni نفاعیل

تقریر	تکلیف	ترکیب	تمثال	تصویر
تقاریر	تکالیف	ترکیب	تمائیل	تواریصیر
Tekarir	Tekalif	Terakib	Temasil	Tevasır

Fu'al Vezni فعل

نحفه	زمره	دولت	امم	جمله
نحوف	زمر	دول	امم	جمل
Tuhaf	Zümer	Düvel	Ümem	Cümel

Fu'ul Vezni فعل

سفنه	طريقه	صحيفه	اكتب	رسول
سفن	طرق	صحوف	اكتب	رسل
Sufun	Turuk	Suhuf	Kütüb	Rüsul

Ef'ül Vezni افعال

بحر	لسا	شهر	نفس	نجم
بحر	الس	الشهر	انفس	انجم
Ebhür	Elsül	Eşhür	Enfüs	Encüm

Tu'ât Vezni فعالت

داهي	غازي	دالي	فاضي	عاصي
داهات	غازات	دالات	فاضات	عاصات
Duhat	Guzat	Vülat	Kuzat	Usat

Otuz Altıncı Ders

Arapça İsim Tamlamaları

- Arapça isimler belirli ve belirsiz olarak ikiye ayrılır. Kelimeyi belirli kılan ek ise (ال) (Harf-i Tarif) takısıdır. Bu İngilizcedeki (The), Almancadaki (Das), Fransızcadaki (La) takısı gibidir.
- Arapça harfler 14 Şemsi ve 14 Kameri olmak üzere toplam 28 harftir.
- İki kelimelik tamlamalarda Harfi Tarif ikinci kelimenin başında gelir ve birinci kelime ile birleşmez.
- Tamlamaların okunuşu ikinci kelimenin başındaki (**Harfi Tariften sonra**) ilk harfe göre okunur.

Şemsi Tamlamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelimenin ilk harfi (**Harfi tarif okunmadan**) şeddeli ve üstün okunur.

Arapça Şemsi Harfler

ث ث و و ذ ز س س ص ص ط ط ظ ظ ع

نور الشمس

Nurüş'sems

تاج التواريخ	دار السعده
Tacüt'tevarih	Darüs'saade
خبير الناس	قطر الطربون
Hayrün'nas	Katut'tarik
علوم الدين	عبد الله
Ulumud'din	Abdul'lah
مار الزكر	دار التعليم
Marüz'ziker	Darüt'talim

Kameri Tamlamalar

- Birinci kelimenin son harfi ötre, ikinci kelime Harfi tarif ile birlikte şeddesiz okunur.

Arapça Kameri Harfler

ا ب ج ح خ ع ف غ ط ق ك ل م ن و ه ي

نور القمر

Nurül'kamer

بيت المال

Beytül'mal

شيخ الاسلام

Şeyhül'islam

دار الفنون

Darül'fünun

غزوات المسلمين

Guzatül'müslimin

خارج العاد

Harkul'ade

ربيع الاول

Rebiül'evvel

سالف اليباء

Salifül'beyan

دار البدائع

Darül'bedayi

- Birinci kelime zaman veya mekân zarflarından biri ise ilk kelime ötre değil üstün okunur.

بين المثل

Beynel'milel

بين الناس

Beynen'nas

قبل التاريخ

Kablet'tarih

بعد اليوم

Badel'yevm

تحت البحر

Tahtel'bahr

فوق العاد

Fevkel'ade

من الباب

Minel'bab

حسب القدر

Hasbel'kader

- Birinci kelime (ب) harfi ise (Bi) şeklinde, (فى) eki ise (Fi) şeklinde okunur.

بالأخيره	بالكليه
Bil'ahire	Bil'külliye
بالذرات	بالعكس
Biz'zat	Bil'akis
فى الحقيقه	فى العصل
Fil'hakika	Fil'asıl

- Üç kelimelik tamlamalarda ikinci kelimenin sonu mutlak esre ile okunur.

فى نفس الامر	خارج الحرمین الترفین
Fi nefsil'emir	Hadimül'hameynil'serefeyn
الى آخر العمر	على طريق الانحصار
İl ahiril'ömür	Ala tarikil'inhisar
كتاب مصالح المسلمين	ديوان لغات الترك
Kitabü mesalihil'müslimin	Divau'l'lugati'türk

Otuz Yedinci Ders

İsm-i Meķan

- Arapça fiilerin cereyan ettikleri yerleri bildiren kelimelere ism-i mekan denir.
 • İsm-i mekan ikisi kıyasi ve ikisi semavi olmak üzere toplam dört vezindir.
 • İsm-i mekan (Mefâ'il) (مفاعل) vezni ile çoğalırlar.

Mef'al ve Mef'il Vezni

منبع	مخرج	معد	مسكن	مكتب
Menba'	Mahrec	Ma'bed	Mesken	Mekteb
مرجع	مسجد	موضع	منزل	مجلس
Merci'	Mescid	Mevzi'	Menzil	Meclis

Mef'ale ve Mef'ile Vezni

مملكة	مدرسة	محكمة	مطبعة
Memleket	Medrese	Mahkeme	Matba'a
معرفة	مهلكة	ميسرة	منزلة
Ma'rifet	Mehlike	Mesire	Menzilet

Mefâ'il Vezni

محاكم	مرکز	مجالس	مكاتب
Mehakim	Merakiz	Mecalis	Mekatib
معارف	مراتب	منازل	ممالك
Ma'arif	Meratib	Menazil	Memalik

*Otuz Sekizinci Ders**İsm-i Alet*

- Arapça kelimeler (Mif'al)(مفعَل), (Mif'âl)(مفعَال) ve (Mif'ale) (مفعَله) vezinleri ile ism-i alet olurlar.
- İsm-i alet (Mefâ'il) (مفاعِل) vezni ile çoğalırlar.

مسمع	سمع	مغفر	خفر	مقطع	قطع
Misma'		Miğfer		Mikta'	
معراج	عرج	مقياس	قيس	مسواك	وسك
Mi'rac		Mikyas		Misvak	
مشربة	شرب	مشع	شمع	مسلح	ملح
Mişrebe		Mişme'a		Mimliha	

Otuz Dokuzuncu Ders

İsm-i Mensub

- Arapça kelimelerde ism-i mensub bir ismin bir yere, bir kişiye, bir mesleğe aitliğini ifade eder.
- İsm-i mensub kelimenin sununa (ى) eki getirilerek yapılır.

فكرى	مكى	ملى	علمى	عربى	مصرى
Fikri	Mekki	Milli	İlmi	Arabi	Mısri
سماوى	دنيوى	معنوى	علموى	مدنى	بورسوى
Semavi	Dünyevi	Ma'nevi	Alevi-Ulvi	Medeni	Bursevi

Kırkıncı Ders

İsm-i Mübalağa

- Türkçe kelimelerin başına çok, pek, fazla gibi zarflar getirilerek yapılan isimlerdir.
- Arapça kelimelerde ism-i mübalağa dört vezinde oluşturulur. Bunlar (Fa'âl) (فَعَال), (Fa'âle) (فَعَالِه), (Fa'ûl) (فَعُول), (Mif'âl) (مَفْعَال) vezinleridir.
- Bunların dışında da mübalağa bildiren isimler vardır.

فهامه	علمه	قهار	عياش	رزاق	سباح
Fehame	Allame	Kahhar	Ayyaş	Rezzak	Seyyah
منعاه	معمار	مقدام	شكور	خفور	جسور
Min'am	Mi'mar	Mikdam	Şekur	Gafur	Cesur

مسكين	رحمن	قيوم	سديد	رحيم	علم
Miskin	Rahman	Kayyum	Sıddık	Rahim	Alim

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Kırk Birinci Ders

İsm-i Tafdil

- Arapça kelimeleri (Ef'al) (افعل) veznine sokularak yapılan mukayese ve üstünlük gösteren kelimelerdir.
- Türkçede sıfatların başına daha,en,çok,en çok gibi zarflar getirilerek yapılır.
- İsm-i Tafdil Efa'ıl vezni ile çoğalır.

الزم	الكرم	السفل	الصغر	الكبر	العظم
Elzem	Ekrem	Esfel	Asgar	Ekber	A'zam
انذر	احسن	الكمل	احسن	ابله	افضل
Ender	Ahsen	Ekmel	Ahmak	Ebleh	Efdal
اللازم	الكارم	الساقل	الصاغر	الكابر	العاظم
Elazim	Ekarim	Esalif	Esagir	Ekabir	E'azim
انادر	احساس	الكامل	احمام	اباله	افاضل
Enadir	Ehasin	Ekamil	Ehamik	Ebalih	Efadıl

Kırk İkinci Ders

Bazı Arapça Kelimelerin Okunuşu

- Bazı Arapça kelimelerde yer alan Elif-i Maksure (ي) ve Elif-i Memdude (ا) harfin normal okunuşunun dışındadır. Örneğin;

معنى	دعوى	يحيى	مصطفى	موسى	عيسى
Ma'na	Da'va	Yahya	Mustafa	Musa	İ'sa
افصى	الى	على	كبرى	سورى	فتوى
Aksa	İla	'Ala	Kübra	Şura	Fetva
بقأ	نأ	بنأ	امرأ	سفا	جفا
Beka	Sena	Bina	Ümera	Sefa	Cefa

Arapça Sayılar & Günler & Aylar

١٠	٩	٨	٧	٦	٥	٤	٣	٢	١
عشره	تسع	ثمانية	سبع	سته	خمسة	اربعه	ثلاثة	اثنين	واحد
Aşere	Tis'a	Semaniye	Seb'a	Sitte	Hamse	Erba'	Selase	İsneyn	Vahid
٢٠	١٩	١٨	١٧	١٦	١٥	١٤	١٣	١٢	١١
عشرون	تسع عشر	ثمانية عشر	سبعه عشر	سته عشر	خمسة عشر	اربعه عشر	ثلاثة عشر	اثنان عشر	احد عشر
İşrin	Tis'a Aşere	Semaniye Aşere	Seb'a Aşere	Sitte Aşere	Hamse Aşere	Erba' Aşere	Selase Aşere	İsna Aşere	Ehad Aşere
١٠٠	٩٠	٨٠	٧٠	٦٠	٥٠	٤٠	٣٠	٢٠	١٠
مائة	تسعين	ثمانين	سبعين	ستين	خمسين	اربعين	ثلاثين	عشرون	عشره
Mi'e	Tis'in	Semanin	Seb'in	Sittin	Hamsin	Erba'in	Selasin	İşrin	Aşere

١٢٠٥ خمسة و مائتين و الف 1205

١٣٠٤ اربعه و ثلاثمائة و الف 1304

١١١٩ تسع و عشر مائة و الف 1119

EYYAM (ايام)

الاثنين	الجمعة	الخميس	الاربعه	الثلاثه	الاثنين	الاحد
Es'sebt	El'cum'a	El'hamis	El'erba'	Es'sülase	El'isneyn	El'ehad

ŞÜHUR (شهور)

محرم	صفر	ربيع الاول	ربيع الآخر	جمادى الاولى	جمادى الآخرة
ح	ص	ر	ر	ج	ج
Muharrem	Safer	Rebiül'evvel	Rebiül'ahir	Cümedel'evvel	Cümedel'ahire
رجب	شعبان	رمضان	شوال	ذ القعدة	ذى الحجة
ب	ش	هـ	ش	ذ	ذ
Receb	Şa'ban	Ramazan	Şevval	Zil'ka'de	Zil'hicce

IV. BÖLÜM
FARŞÇA KELİMELERİN OKUNUŞU

Farsça dil özellikleri bakımından Türkçeye yakınlık arz eder. Fars dili sondan eklemeli bir dildir. Cümleler ise başta özne, sonda yüklem şeklindedir. Yüklem şahıs ekleri ve zaman eklerini taşırlar.

Bütün bu özellikleriyle beraber güçlü bir edebiyat diline sahip olan Farsçayı Osmanlılar kullanmış ve edebi eserlerinde yer vermiştir. Hatta Selçuklular zamanında tamamıyla Farsça eserlerin yazıldığı görülmüştür (Mesnevi gb.).

Kıtabımızın bu bölümünde Osmanlıcada kullanılmış olan Farsça ekleri ve kelimelerin yazılışını göreceğiz. Ayrıca İran kökenli olan Hatt-ı Ta'lik yazısını inceleyeceğiz. Kalınlığı sülüs kadar olan bu yazıyı rivayete göre Hoca Ebul Al , Pehlevi ve Kufi yazılarını birleştirmek suretiyle icat etmiştir.

ا ب پ ت ث ج ح خ د ذ

ا ب پ ت ث ج ح خ د ذ

ر ز ژ س ش ص ض ط ظ ع غ

ر ز ژ س ش ص ض ط ظ ع غ

ف ق ک گ ل م ن و ه ل لا ی

ف ق ک گ ل م ن و ه ل لا ی

۰ ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰

جناب حق ولی نعت جهان خلیفہ رسول رب منان پادشاہمزاہندمز

Kırk Dördüncü Ders

Farsça Ön Ekler

- Farsçada en sık kullanılan ön ekleri burada yer vereceğiz.
- Farsça olumsuzluk ekleri olan (بی) ve (نا) ekleri kelimelere ön ek olarak gelir.
- Arapçada buna benzer olumsuzluk bildiren(بلا) eki vardır.

بی حساب	بی نمک	بی پروا	بی سود	بیکار	بیسده	بی خبر	بی
Bi hesab	Bi nemek	Bi pervā	Bi sud	Bi kar	Bi hude	Bi haber	
نادان	نامحرم	نامقبول	نامساعد	ناچیز	ناچار	نا آشنا	نا
Na dan	Na mahrem	Na makbul	Na müsaid	Na çiz	Na çar	Na aşina	
بلا تهملکه	بلا پروا	بلا معذرت	بلا مهلت	بلا اجرت	بلا قید	بلا فاصله	بلا
Bila tehlike	Bila pervā	Bila mazeret	Bilamühlet	Bila ücret	Bila kayd	Bila fasıla	

- Farsça (üzere) anlamı taşıyan (بر) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (علی) eki vardır.

برموجب	بروجه	برباد	برکمال	برقرار	برخوردار	بردوش	بر
Ber mucib	Ber vech	Ber bad	Ber kemal	Ber karar	Ber hurdar	Ber duş	
علی الاکثر	علی الخصوص	علی الاجمال	علی العطلاق	علی العاده	علی العجبه	علی الدوام	علی
Alel'ekser	Alel'husus	Alel'icmal	Alel'itlak	Alel'ade	Alel'acele	Aled'devam	

- Farsça (den) (dan) anlamı taşıyan (از) eki kelimelerin önüne gelir.
- Arapçada buna benzer (من) eki vardır.

ازجان	ازنو	ازقدیم	ازبر	ازدل	ازقضا	ازجمله	از
Ez can	Ez nev	Ez kadim	Ez ber	Ez dil	Ez kaza	Ez cümle	
من طرف الله	من غیر حد	من الاول	من العشق	من الآن	من جمله	من بعد	من
Min tarail'lah	Min gayri hadden	Minel 'evvel	Minel'aşk	Minel'an	Min cümle	Min ba'd	

در پی	در میان	در کمین	در عهده	در کنار	در حال	در آن	در
Der pey	Der miyan	Der kemin	Der uhde	Der kenar	Der hal	Der an	İçinde
هم فکر	همسال	همشهری	همشیره	همزمین	همان	همجنس	هم
Hem fikir	Hem sal	Hem şehri	Hem şire	Hem zemin	Hem an	Hem cins	Birliktelik

Kırk Beşinci Ders

Farsça Son Ekler

پیغامبر	رنج‌بر	سفر‌بر	رهبر	بار‌بر	نامه‌بر	دل‌بر	بر
Peygam-ber	Renc-ber	Sefer-ber	Reh-ber	Bar-ber	Name-ber	Dil-ber	Ber
یک‌وار	آواره‌وار	سزاوار	خار‌وار	استوار	شاه‌وار	امید‌وار	وار
Yek-var	Avare-var	Seza-var	Har-var	Üstü-var	Şah-var	Ümid-var	Var
شبگیر	پشگیر	کفگیر	بارگیر	آبگیر	جهانگیر	طرفگیر	گیر
Şeb-gir	Piş-gir	Kef-gir	Bar-gir	Ab-gir	Cihan-gir	Taraf-gir	Gir
حاجتمند	گله‌مند	غیرتمند	ارجمند	دردمند	دانشمند	بهرمند	مند
Hacet-mend	Gile-mend	Gayret-mend	Ercü-mend	Derd-mend	Danış-mend	Behre-mend	Mend
شاهانه	پدرانه	مستانه	مردانه	معصومانه	دوستانه	مغرورانه	انه
Şah-ane	Peder-ane	Mest-ane	Merd-ane	Ma'sum-ane	Dost-ane	Mağrur-ane	Ane
گناه‌کار	فداکار	جفاکار	بسته‌کار	صنعتکار	خدمتکار	حیله‌کار	کار
Günah-kar	Feda-kar	Cefa-kar	Beste-kar	San'at-kar	Hıdmet-kar	Hile-kar	

• Mekan bildiren ekler ise şunlardır.

خرزار	شوره‌زار	نیزار	لاله‌زار	کشتزار	گلزار	چمنزار	زار
Har-zar	Şüre-zar	Ney-zar	Lale-zar	Kışt-zar	Gül-zar	Çemen-zar	Zar
کوهستان	بوستان	شبستان	زمستان	قبرستان	گلستان	عجمستان	استان
Kuh-istan	Bu-istan	Şeb-istan	Zem-istan	Kabr-istan	Gül-istan	Acem-istan	İstan
اقامتگاه	عبادتگاه	گذرگاه	دستگاه	درگاه	دانشگاه	قرارگاه	گاه
İkamet-gah	İbadet-gah	Güzer-gah	Dest-gah	Der-gah	Danış-gah	Karar-gah	Gah

Kırk Altıncı Ders

Farsça İsimlerin Çoğul Yapılması

- Farsça isimlerde tıpkı Arapçada olduğu gibi Erkek ve Dişilik özelliği yoktur. Bu yönüyle Arapçaya nazaran Farsça kelimelerin çoğul yapılması daha kolaydır.
- Yalnız Farsça kelimelerde, canlı ve cansız nesnelere çoğul yapılması sırasında kelime sonuna getirilen ekler farklılık arz eder.
- Canlı varlıkların çoğulunda kelimenin sonuna ان veya گان eki , cansız varlıkların çoğul yapılmasında ise kelime sonlarına ها eki getirilir.

بندگان	آهوان	شاهان	خواجهگان	مردان	ان
Bendegan	Ahuan	Şahan	Hacegan	Merdan	An
تاسمه‌ها	تکمه‌ها	ماه‌ها	باغچه‌ها	آسیابها	ها
Tasmeha	Tükmeha	Mahha	Bahçeha	Asiyabha	Ha

Kırk Yedinci Ders

Farsça İsim Tamlamaları

- Farsça İsim tamlamaları ana esaslarıyla üç bölümde incelenir. Sırasıyla :
 - a. İzafet kesresi ile
 - b. İzafet ye'si ile
 - c. Kesik izafet ile tamlamadır.
- Eğer tamlama birden fazla kelimedenden oluşuyorsa buna Zincirleme Tamlama denir.
- Üçlü tamlamalarda bazen son iki kelime kesik tamlama olabilir.
- Üçlü tamlamaların birçoğunda son iki tamlamanın Arapça kurallara göre yapıldığını görürüz.
- Üçlü tamlamaların bazılarında son iki tamlamanın arasını “ve” bağlacı girer.

میدان حرب	دولت علییه
Meydan-ı harb	Devlet-i Aliyye
خط ہمایون	امور دولت
Hatt-ı hümayun	Umur-ı devlet
دیوان ہمایون	عساکر اسلامیہ
Divan-ı hümayun	Asakir-i İslamiye
قلوب ناس	سردار اکرم
Kulub-ı nas	Serdar-ı ekrem

دریای سیاہ	اوردوی ہمایون
Derya-yı siyah	Ordu-yı hümayun
امرای مملکت	وزرای عظام
Umera-yı memleket	Vüzera-yı izam

در سعادت	سر عسکر
Der-saadet	Ser-asker
عالم پناہ	میر الای
Alem-penah	Mir-alay

والی ولایت مصر	ممالک دولت علییه
Vali-yi vilayet-i Mısır	Memalik-i devlet-i aliye
وزیر دور اندیش	عساکر ظفر رہبر
Vezir-i dur-endiş	Asakir-i zafer-rehber
مکتوب مرغوب الاسلوب	دولت ابی الدوام
Mektub-ı mergubu'l üslub	Devlet-i ile'd devam
دشمن دین و دولت	شمشیر غزا و جہاد
Düşman-ı din ü devlet	Şemşir-i gaza ve cihad

Farsça Sayılar & Günler & Aylar

پنج	چهار	سه	دو	یک
Penc	Çehar	Se	Dü	Yek
ده	نه	هشت	هفت	شش
Deh	Neh	Hešt	Heft	Şeş
پانزده	چهارده	سیزده	دوازده	یازده
Panzdeh	Çehardeh	Sizdeh	Devazdeh	Yazdeh
بیست	نوزده	هزده	هفده	شانزده
Bist	Nevazdeh	Hejdeh	Heftdeh	Şazdeh

پنجاه	چهل	سی	بیست	ده
Pencah	Çihil	Si	Bist	deh
صد	نود	هشتاد	هفتاد	شصت
Sad	Neved	Heštad	Heftad	Şast
شصتصد	پانصد	چهارصد	سیصد	دویست
Şeşsad	Pansad	Çeharsad	Sisad	Düvist
دو هزار	هزار	نهصد	هشتصد	هفتصد
Du hezar	Hezar	Nühsad	Heştasad	Heftasad

RUZHA روزها

شنبه	جمعه	پنجشنبه	چهارشنبه	سه شنبه	دوشنبه	یکشنبه
Şenbe	Cuma	Pencşenbe	Çeharşenbe	Seşenbe	Düşenbe	Yekşenbe

MAHHA ماهها

شهریور	مرداد	تیر	خرداد	اوردیبهشت	فروردین
Şhriver	Mordad	Tir	Hordad	Urdibihist	Ferverdin
اسپند	بهمن	دی	آذر	آبان	مهر
İspend	Behmen	Dey	Azer	Aban	Mihr

جناب حق ولی نعت جهان خلیفه رسول پادشاهمز افندمز

جناب حق ولی نعت جهان خلیفه رسول پادشاهمز افندمز

جناب حق ولی نعت جهان خلیفه رسول رب منان پادشاهمز افندمز

جناب حق ولی نعت جهان خلیفه رسول پادشاهمز افندمز

جناب حق ولی نعت جهان خلیفه رسول
پادشاهمز افندمز

جناب هو ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول
پادشاہمز افندمز

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Sülüs

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Nesih

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Divani

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Celi Divani

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Talik

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Kufi

جناب حق ولی نعت جہان خلیفہ رسول پادشاہمز افندمز

Rika

عُثْمَانِي وَثِيْقَهُ لَرِيْفِي اَوْ قَوْمَايَا كِرِيْلِيْش

Reyhani

حَسْبُ حُرْدِيْ اَمْرِيْ جِهَانِ خَلِيْفَةِ رَسُوْلِيْ مَتِيْنَا

Siyakat

کتبخانه لرده یاپیلاجق تدریجی اصلاحات

Matbu